

Eks

SPRÅKLEG MEDVIT

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet interesse når de ser i biletbøker?
2. Deltok barnet med interesse i rim og regler?
3. Likar barnet å vera med i songleikar?

Alder 3 - 4 år

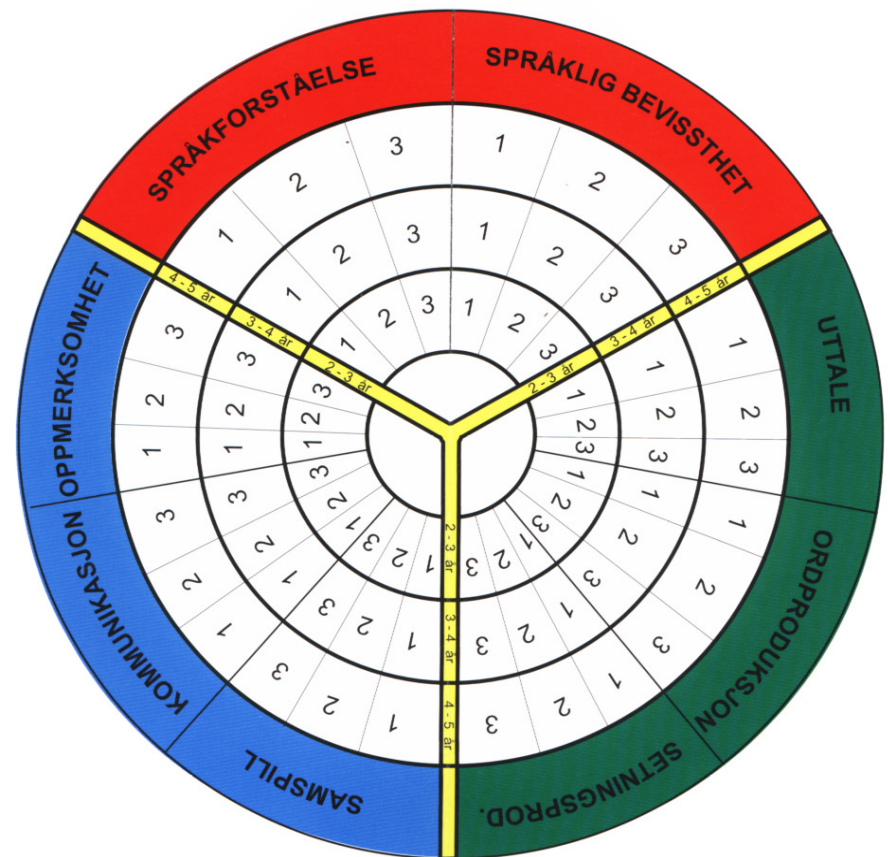
1. Hugsar barnet rim, regler eller songleiker som ofte vert bruka?
2. Kan barnet leika/tøysa med språket?
3. Høyrer barnet skilnad på ord som *bil-pil, mus-hus, katt-hatt*?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet rima på eiga hand?
2. Viser barnet interesse for leikeskriving?
3. Kan barnet skriva namnet sitt?

TRAS

Tidlig Registrering Av Språkutvikling

Hva er TRAS?

TRAS står for Tidlig registrering av språkutvikling. Det er et observasjonsmaterieell som viser oss hvor barna er i sin utvikling. Språket har ei formside, ei innholdsside og ei bruksside. Disse tre hovedområdene er videre delt inn i 8 områder, og er i TRAS sirkelen markert med farger (se framside);

Form – grønt område	Innhold - Rødt område	Bruk - Blått område
- uttale	- språkforståelse	- samspill
- ordproduksjon	- språklig bevissthet	- oppmerksomhet
- setningsproduksjon		- kommunikasjon

For hvert område er det spørsmål ut fra alderstrinna 2-3 år, 3-4 år og 4-5 år. Hvert spørsmål representerer en viktig milepæl i barnets språklige utvikling. Hvis barnet ikke mestrer disse ferdighetene, har barnehagen et ansvar for å hjelpe barnet videre.

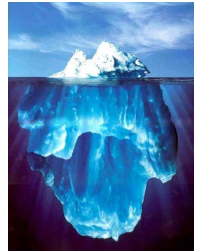
Hvorfor bruker vi TRAS?

Å utvikle språk er noe av det mest betydningsfulle som skjer i et barns liv. Gjennom språk lærer vi om oss selv, og språk er grunnleggende for å delta i et fellesskap. Gode språklige ferdigheter er et godt grunnlag for lese- og skriveutvikling når barnet begynner i skolen.

Vi er opptatt av at alle barn skal ha ei god språkutvikling. Derfor bruker vi TRAS, et verktøy som registrerer barnas språkutvikling fra 2-5 år. Gjennom TRAS får vi en oversikt over hva barnet mestrer innen de ulike områda av språket, og ser hva vi eventuelt må hjelpe barnet med slik at det får ei god språklig utvikling. Det er av stor betydning for barnets opplevelse av seg selv og fellesskapet, at vi så tidlig som mulig kan avdekke eventuelle språkproblem.

Som oftest er det barnets uttale, ord og setninger (formsida) vi legger merke til og er opptatt av. Men det er like viktig å finne ut hva barnet forstår (innholdsside), og hvordan det bruker språket i sosiale situasjoner (bruksside). Dette kan sammenlignes med et isfjell. Vi ser bare toppen

av isfjellet, men under overflaten er den største delen av fjellet. Slik er det også med språk. Vi må under overflaten for å oppdage den egentlige språkkompetansen.

Hvordan bruker vi materiellet?

I det pedagogiske arbeidet observerer vi barna daglig i lek og aktiviteter. Gjennom disse observasjonene kan vi se om barna mestrer de språklige ferdighetene som skjemaet spør etter. Vi fargelegger eller skraverer felta i sirkelen hvis vi ser disse ferdighetene gjentatte ganger, eller vi lar felta stå åpne fram til barna viser mestring. Det kan være at vi må la de få flere erfaringer med, eller gi barnet ekstra stimulering innen det gjeldende området. Da vil som oftest ferdigheten etter hvert komme på plass. Men, noen ganger kan det ta tid og kreve større innsats fra både personal og foreldre, og kanskje er det nødvendig med hjelp og veiledning fra logoped eller spesialpedagog (PPT).

Hvert TRAS skjema blir behandla konfidensielt, og det leveres ikke til andre utenfor barnehagen uten foreldrene sin tillatelse. Dette gjelder og når barnet skal over i skolen.

Det er pedagogisk leder som er ansvarlig for at barnet blir observert på en god og rett måte.

Foreldra er viktige samarbeidspartnere i TRAS arbeidet, og TRAS er en naturlig del av foreldresamtalene. De vil kunne ha gode innspill på det vi ser etter hos barnet, og er de nærmeste til å stimulere barnet på en god måte. Vi ser det som en selvfølge at foreldrene er informert om hva vi ser i våre observasjoner.